

Sygnatura akt I C 92/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 02 lutego 2016 r.

Sąd Rejonowy w Wieluniu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Ewelina Puchalska

Protokolant: sekr. D. A.

po rozpoznaniu w dniu 02 lutego 2016 r.

sprawy z powództwa (...) S.A. w W.

przeciwko S. P.

o zapłatę

1. oddała powództwo,
2. nakazuje pobrać od powoda (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Wieluniu kwotę 595,46 (pięćset dziewięćdziesiąt pięć 46/100) zł tytułem wydatków w sprawie.

Sygn. akt I C 92/15

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. w W. wystąpił przeciwko pozwanemu S. P. o zapłatę kwoty 2 472,91 zł oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Od wydanego w dniu 23 grudnia 2014 roku nakazu zapłaty sprzeciw złożył pozwany, zaprzeczając istnieniu zobowiązania wobec powoda i wskazując, iż jest osobą niepełnosprawną z zaburzeniami psychicznymi.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany S. P. ma 62 lata. Jest kawalerem. Pozwany jest osobą z organicznymi zaburzeniami osobowości i upośledzeniu umysłowym w stopniu umiarkowanym. U pozwanego od dziecka występuje upośledzenie procesów orientacyjno-poznawczych, intelektualnych, motywacyjnych i wykonawczych. Chętnie nawiązuje kontakt słowny, ale jego wypowiedzi mają charakter wielowątkowy, czasem bez sensu. W zasadzie potrafi się podpisać, ale czasami podpisuje się imieniem (...). Nie potrafi ocenić wartości pieniądza. Jest osobą o podwyższonej podatności na sugestie innych osób. (dowód: pisemna opinia biegłego sądowego lekarza psychiatry J. K. k. 105-108)

Do 2012 roku pozwany mieszkał w Ż. w jednym domu z bratem J. P. (1), jego żoną D., ich synami J. i M. wraz z ich rodzinami. Partnerka bratanka pozwanego J. W. Ł. została przez Sąd Rejonowy w Wieluniu ustanowiona kuratorem do prowadzenia wszelkich pozwanego. W. Ł. (1) ma troje własnych dzieci. Nie pracuje. Opiekuje się dziećmi, a do 2012 roku opiekowała się także S. P.. W czasie kiedy pozwany mieszkał w rodzinnym domu otrzymywaną przez niego rentą, która dzisiaj wynosi 1 867 zł, dysponowała W. Ł. (1). S. P. zadowolony był z opieki jaką sprawowała nad nim W. Ł. (1), miał zapewnioną żywność, leki, ubrania. Kiedy W. Ł. (1) brakowało pieniędzy na utrzymanie, czy konieczne remonty, korzystała z pożyczek „chwilówek”. Na prośbę W. Ł. (1) do domu pozwanego przyjeżdżała B. L. (1), przedstawicielka powoda i spisywała umowy, które podpisywał S. P..

Uzyskiwane z pożyczek pieniądze zabierała W. Ł. (1), tłumacząc pozwanemu, że zaciągnięcie konkretnej pożyczki jest konieczne na zaspokojenie jego potrzeb. Sama W. Ł. (1) oraz inni członkowie rodziny pozwanego także zawierali w swoim imieniu umowy pożyczki z powodem. Pozwany S. P. nigdy osobiście nie spłacał rat pożyczek. Robiła to W. Ł. (1), bądź inni członkowie rodziny pozwanego. (dowód: częściowo zeznania świadka

W. Ł. min. 00:03:30-00:19, protokół skrócony k. 93v-94, częściowo zeznania świadka J. P. min. 00:19:20-00:26, protokół skrócony k. 94, częściowo zeznania świadka B. L. min. 00:17-00:28 protokół skrócony k. 72 - płyta k. 121)

W dniu 10 marca 2012 roku pozwany S. P. podpisał na prośbę W. Ł. (1) umowę pożyczki z powodem na kwotę 2 300 zł. Umowa została zawarta w domu pozwanego z B. L. (1) - przedstawicielką powoda. Pieniądże

z pożyczki zabrała W. Ł. (1). Pozwany nie interesował się wysokością otrzymanej pożyczki, ani warunkami jej spłaty. (dowód: częściowo zeznania świadka

W. Ł. min. 00:03:30-00:19, protokół skrócony k. 93v-94, częściowo zeznania świadka B. L. min. 00:17-00:28 protokół skrócony k. 72 - płyta k. 121)

W dniu 10 marca 2012 roku pozwany podpisując umowę pożyczki z powodem miał znacznie ograniczoną zdolność do samodzielnego powzięcia decyzji. Podlegał wpływom otoczenia nad którymi nie mógł zapanować i miał zniesioną swobodę powzięcia decyzji. (dowód: pisemna opinia biegłego sądowego lekarza psychiatry J. K. k. 105-108)

Z uzyskanej od powoda pożyczki z dnia 10 marca 2012 roku zapłacone zostały raty w łącznej wysokości 1 845 zł. Na dzień 11 lutego 2015 roku zobowiązanie w tytułu niespłaconej części tej pożyczki wynosiło 2 472,91 zł. (bezsporne)

W listopadzie 2012 roku w domu pozwanego doszło do incydentu z jego udziałem. Pozwany rzucił się na szwagierkę D. P. z siekierą. W. Ł. (1) w obawie

o bezpieczeństwo domowników zawiadomiła policję i pogotowie ratunkowe, które przewiozło pozwanego do szpitala psychiatrycznego w W.. Po tym zajściu pozwany został umieszczony z Domu Pomocy Społecznej w S., w którym przebywa do dziś. Tam też otrzymuje rentę. W. Ł. (1), jej dzieci i brat pozwanego uzyskują miesięczne dochody ok. 1 100 zł. W. Ł. (1) spłaca także własną pożyczkę, którą zawarła z powodem, w ratach po 100 zł miesięcznie. (dowód: karta informacyjna leczenia szpitalnego k. 85, zeznania świadka W. Ł. min. 00:03:30-00:19, protokół skrócony k. 93v - płyta k. 121)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie złożonych przez strony dokumentów, których prawdziwości wzajemnie nie kwestionowano, a także zeznań świadków W. Ł., B. L., J. P., którym częściowo dał wiarę, tj. w części dotyczącej sytuacji osobistej, rodzinnej pozwanego, a także tego, że pożyczkę, której dotyczy sprawa podpisał pozwany. W pozostałym zakresie tj. w części w jakiej świadkowie próbowali wykazać, iż z inicjatywą zaciągnięcia pożyczki, która miała być przeznaczona na remont dachu domu, wystąpił pozwany i sam, dobrowolnie, przekazał pieniądze, które otrzymał z pożyczki na ten cel W. Ł. (1), Sąd nie dał wiary. Zdaniem Sądu ta właśnie wersja dotycząca okoliczności zawarcia przedmiotowej umowy obrona została przez świadków jako forma ich obrony przed ewentualnymi konsekwencjami, jakie mogliby ponieść w związku z nakłanianiem pozwanego do podpisania umowy. Zdaniem Sądu członkowie rodziny pozwanego, wykorzystując stan jego zdrowia korzystali z jego pieniędzy, a także zdolności kredytowej, jaką posiadał

z uwagi na otrzymywaną stałą rentę do zaciągania w jego imieniu pożyczek. Potwierdzeniem tego mogą być zeznania świadka B. L., która wskazała, iż to na prośbę członków rodziny pozwanego przyjeżdżała do jego domu, pozwany zaś nigdy nie interesował się zawarciem umowy, wysokością udzielonych pożyczek, warunkami ich spłaty, osobiście nigdy ich nie spłacał, robili to członkowie jego rodziny.

Sąd w całości dał wiarę zeznaniom świadka A. H., pracownika (...)

w S., dotyczącym sytuacji materialnej i zdrowotnej pozwanego, co potwierdziły załączone do akt dokumenty.

Opinia biegłego sądowego lekarza psychiatry J. K. stanowiła podstawę ustaleń faktycznych w zakresie stanu zdrowia psychicznego pozwanego, rozumienia przez niego znaczenia różnych faktów, a także swobody jego działania. Opinia jest rzeczowa

i czytelna, wynika z fachowej wiedzy, jaką biegła dysponuje.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powód dochodzi od pozwanego zapłaty z tytułu umowy pożyczki zawartej w dniu 10 marca 2012 roku, w wyniku której powód udzielił pozwanemu kwoty 2 300 zł, która miała zostać zwrócona po 45 dniach wraz z odsetkami

i dodatkowymi kosztami. Pomimo niekwestionowanej wysokości dochodzonego pozwem roszczenia, sporna okazała się kwestia odpowiedzialności kontraktowej pozwanego.

Zgodnie bowiem z art. 82 k.c., nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, chociażby nawet przemijającego, zaburzenia czynności psychicznych. W razie więc spełnienia przesłanek określonych w tym przepisie oświadczenie woli staje się bezwzględnie nieważne.

Postępowanie dowodowe przeprowadzone w niniejszej sprawie wykazało, iż pozwany cierpi na organiczne zaburzenie osobowości i upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym. Złożone przez pozwanego powodowi w dniu 10 marca 2012 roku oświadczenie woli zawarcia umowy pożyczki było wadliwe. Pozwany podpisując umowę miał znacznie ograniczoną zdolność do samodzielnego powzięcia decyzji, co jednak, w świetle art. 82 k.c. nie powoduje wadliwości oświadczenia woli. Poza tym także pozwany podpisując umowę podlegał wpływom otoczenia tj. osób najbliższych z rodziny, w szczególności W. Ł. (1) i bratanka J. P. (3), nad którymi nie mógł zapanować, co spowodowało, że miał zniesioną swobodę powzięcia decyzji. Wpływ otoczenia pozwanego na jego decyzje przejawiał się w tym, że pozwany w swoim funkcjonowaniu na co dzień uzależniony był od innych osób, w tym głównie od W. Ł. (1), która sprawowała nad nim opiekę. Decyzjom i wpływom domowników pozwany nie potrafił się przeciwstawić, uważał, że to co mówią jest słuszne, a oni przekonywali go, że pieniądze z pożyczek koniecznie są na jego utrzymanie. Pozwany tymczasem nie interesował się na jakie kwoty opiewają pożyczki, jakie są warunki ich spłaty, osobiście nie płacił rat.

Wszystkie te okoliczności powodowały, iż swoboda pozwanego w kwestii decyzji zawarcia umowy pożyczki z dnia 10 marca 2012 roku była wyłączona. Ta okoliczność w świetle art. 82 k.c. powoduje wadliwość oświadczenia woli pozwanego, a tym samym jego nieważność. W następstwie wadliwego oświadczenia woli pozwanego bezwzględnie nieważna stała się czynność prawna dokonana przez strony, co skutkuje oddaleniem powództwa w niniejszej sprawie.

Kosztami procesu w niniejszej sprawie obciążony został powód na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.